

Мартиненко О.А., Чернуха В.М.

Національний фармацевтичний університет, м. Харків

Оцінка розвитку державної програми «Доступні ліки»

vitaly1963@ukr.net

З моменту впровадження державної програми «Доступні ліки» пройшло більше п'яти років. Для такого масштабного процесу це невеликий термін, але значення його впровадження зараз дуже важно переоцінити. У 2018 р. комісія міжнародних експертів ВООЗ досить високо оцінила ефективність реалізації комплексу державних гарантій, які почали реалізовуватися в Україні з 01.04.2017 р. для хворих на серцево-судинні патології, бронхіальну астму та цукровий діабет II типу.

Мета дослідження – оцінка розвитку державної програми «Доступні ліки». Об'єктом дослідження стали статистичні дані, які представлені у відкритому інформаційному просторі компанією «Proxima Research». У дослідженнях використовувалися загальнотеоретичні методи досліджень (історичний, логічний, аналіз, метод порівняння тощо).

За результатами систематизації даних, можна було визначити наступні характеристики процесу, що нами розглядається. Так, важливим кроком на шляху розширення масштабів функціонування державної програми «Доступні ліки» стало збільшення кількості нозологічних груп хворих, які підпадали під її дію. Другим здобутком цієї програми, є збільшення кількості МНН препаратів, які використовуються у лікуванні серцево-судинних патологій, цукрового діабету II типу та бронхіальної астми.

У 2021 р. перелік препаратів, які підлягали відшкодуванню був доповнений 3 препаратами за МНН, які використовуються у терапії серцево-судинних захворювань та нецукрового діабету. Крім цього, до груп хворих, які також мають змогу отримувати препарати з незначною доплатою або безкоштовно були доповнені пацієнтами з розладами психіки та поведінки, а також з епілепсією. Таким чином можна стверджувати, що державна програма

«Доступні ліки» розвивається та доповнюється все новими напрямками, ефективна реалізація яких дозволяє охоплювати все більші групи хронічних хворих в Україні.

Аптечні заклади завжди займали активну позицію в реалізації різних державних програм або цільових проектів, які спрямовані на підвищення рівня фізичної та соціально-економічної доступності ліків для пересічних громадян та хронічних хворих. Як свідчать дані спеціальної літератури, станом на 01.02.2021 р. НСЗУ було укладено 1229 договорів з юридичними особами, які мають у підпорядкуванні 11828 аптек та аптечних пунктів. При цьому треба зазначити, що 11620 із них, що складає 98,24% займаються реалізацією ЛП за державною програмою «Доступні ліки» для хворих на серцево-судинні патології, цукровий діабет II типу та бронхіальну астму. В свою чергу 10714 закладів (90,58% відповідно) здійснювали обслуговування пацієнтів на різні розлади психіки, а 8757 (74,05%) – хворих на цукровий діабет I типу. Вже 9866 (83,41%) аптечних закладів здійснювали обслуговування хворих на нецукровий діабет. Лівова частка аптечних закладів, які брали участь у державній програмі «Доступні ліки» були розташовані у містах (84,0%). Слід також відмітити, що переважна більшість аптечних закладів мала приватну форму власності (90,0%). Це обумовлено особливостями формування аптечної мережі в Україні протягом тривалого часу. Крім цього, треба зазначити, що ЛП за програмою «Доступні ліки» відпускалися не лише за допомогою Е-рецептів. Як свідчать дані спеціальних джерел, із 11828 аптечних закладів 10131 або 85,65% відпускали такі ліки за Е-рецептами. З кожним роком також й збільшується кількість хворих, яким відпускалися ЛП за вказаною програмою. У 2019 р. їх кількість дорівнювала 149 тис. осіб, а за даними 2021 р. вже 175 тис. чоловік (приріст показників дорівнював значенню 17,44%).

Таким чином можна стверджувати, що зміни, які відбулись в організації проведення державної програми «Доступні ліки» з кожним роком вносять позитивні зрушення на шляху підвищення рівня соціально-економічної доступності ЛП, які споживають хворі в Україні.